

**Kolossy tér, ahogy
félreterveztek
(3. oldal)**

**Olvasunk még verseket?
(4-5. oldal)**

**Gondolatmorzsák
(6-7. oldal)**

Impresszum

Bon-BOM

A Bolyai Műhely Alapítvány Bolyai Önképző Körének lapja

2. évfolyam, 6. szám

Szerkeszti: Bere Anikó Zsuzsanna (xantoxlilian@gmail.com)

Munkatársak: Csejtei Dóra,

Csonka Zsófia,

Hrecska Renáta,

Módis Dóra,

Pató Zsuzsanna

Szerkesztőség: 1148 Budapest, Örs vezér tér 11. fszt. 1.

E-mail: bom@bom.hu, bom@e-nyelv.hu

Honlap (régebbi számokkal): www.bolyaimuhely.hu

A Bon-BOM című lapot a Médiahatóság 2012. október 25-én nyilvántartásba vette.

Megjelenik 2013-ban a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával.

Kolossy tér, ahogy félretervezték

A 2011 helyett 2013-ban átadott új Kolossy tér és a hozzá tartozó sétány nem lett ám olyan rossz, mint ahogy a cím sejteti. De először is a Kolossy tér Óbudán található, és nem is akármilyen szegleti pontján, hanem közepén, közösségi, kétkerekű és ennél szennyezőbb módon, autóval is jól megközelíthető helyen.

A hely a hagyományos piacáról és a pékségről híres, amit a homlokzati tábla is büszkén hirdet. Az átalakítás célja az volt, hogy Óbudának a főterén kívül is legyen olyan helyszíne, tere, ahova a sétálni, vásárolni vagy ebédelni vágyók bekanyarodhatnak. A sétány a rakparttal párhuzamosan fut, mindkét oldalán üzletekkel, amik most bérlőre várnak, mert a korábbi tulajdonosok nem tudják fizetni a felújítás miatt megugrott bérleti díjakat. A sétány képét most két dolog határozza meg. A kiadó, bérbeadó táblák nagy piros telefonszámokkal, és az igényesen lerakott, időtálló fugába ágyazott vágott kockakövek és az őket váltó térburkolat. Eljön majd az az idő is, amikor az az üzletek ajtajában kedves eladók várják a vevőket és az utcán mozdulni sem lehet a napozó, rollerező, olvasó és fagyizó lakosoktól. Ma nem ezzel találkozunk, de fő az optimizmus.

Amiről még nem szóltam, az a tervező iroda, ebben az esetben a Land-A, akiknek több munkáját látjuk, használjuk városzerte, mondok példákat: Dorottya udvar, Vértanúk tere, West End környezete és a Graphisoft park. Ez utóbbi azért is nevezetes, mert a landzine.com honlap felvette a sikeres tájépítészeti projektek sorába és saját adatlapot kapott. Ez bizony nagy szó! A korábbi munkák visszatérő elemét fedezhetjük föl a Bécsi útról betérve a sétányra. Ilyen elem a szögletes burkolatváltások, tömör kő ülőfelületek, kevés növény alkalmazása és gömbökkel kombinált vízarchitektúra. Ez az, ami nem illik véleményem szerint a hagyományos óbudai képet őrző városrészbe. De ez nem az én tisztem.

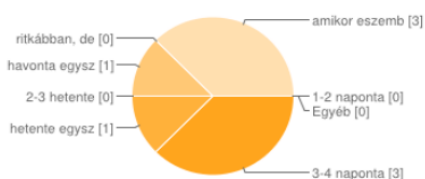

Ha hibát kéne említenem, és most megteszem, mert a kritikus szemüvegem nem vettem le, szóval a tér indító elemei, a gyeppel fedett corten acél hullámok nem mondták meg nekem, mi is az ő funkciójuk. Oldaluk az üléshez nem elég lankás, térhatárolónak alacsony, és ebben a pillanatban csak a városi vízgazdálkodás részeként tudom elhelyezni, tehát szikkasztó szerepe van, ami a környék csatornáinak terhelését hivatott csökkenteni. Ez a csökkentés a parkolás terén fordítva alakul, mert az eddigi parkoló férőhelyeket nem pótolták, így a környék lakosai egyre több percet tölthetnek majd hazaérkezésükkor, amikor is helyet keresnek a lakáshoz minél közelebb. Talán az újdonság élménye elnyomja az apró tüskéket, és mindenki szeretni, lakni fogja Óbuda új közterét, ami a lakosok identitását is növelheti.

Olvasunk még verseket?

Rohanó világunkban felmerült bennem a kérdés, hogy szakítunk-e időt bokros teendőink mellett arra, hogy leüljünk, és gyönyörködünk egy-egy költő versében. Ezért készítettem egy kérdéssort, melyet 10 bolyais töltött ki. Beismerem nem reprezentatív minta, így bármiféle általánosítás távol áll tőlem!

Ha igen, milyen gyakran olvasol verseket?

1-2 naponta	0	0%
3-4 naponta	3	38%
hetente egyszer	1	13%
2-3 hetente	0	0%
havonta egyszer	1	13%
ritkábban, de rendszeresen	0	0%
amikor eszembe jut, rendszertelenül	3	38%
Egyéb	0	0%

„A költészet az érzelmek és gondolatok megosztásának csodálatos módja. Csodálatos, mert egyszerű szavakkal mondjuk el a bensőnkben megbúvó titkokat, a vers mégis olyan rendbe szedi e szavakat amelyeket az élőszó vagy egy próza valahogy nem tud megadni. A vers, mint forma valamifajta többletjelentést hordoz magában.” – írja egyikük a költészetettel kapcsolatban.

Napjainkban az irodalom ezen ága hullámvölgyét éli. A mindennapokban a televízió, a már értelmetlenül sok tehetségkutató, az internet, a mozifilmek. Érzéketlenné tesznek arra, hogy elgondolkodjunk bizonyos mondatokon, szófordulatokon, hogy kicsit mögé kelljen néznünk a soroknak; hiszen minden pillanatban vágásokat látunk, felrobban valami, éles zörejek hallatszanak, és pörögnek az események. Mindezek mellett fontos azt is látnunk, hogy az embereknek van igényük a versekre. Érezzük mindannyian, hogy ha időt szakítunk elolvasásukra, és elgondolkodunk az olvasottakon, akkor többek leszünk.

Feltettem egy kérdést arról, hogy mennyire határozza meg a hangulatunkat egy vers. Megoszló véleményeket kaptam, valakinek nagyon meghatározó, hogy milyen költőt olvas milyen hangulatban, én is ilyen vagyok, és vannak akik hangulatuktól függetlenül felcsapnak egy verses könyvet kedvenc költőjüktől. Minden esetre ennek fordítottját is feltettem, hogy vajon a költő, akitől olvasunk, meghatározza-e a hangulatunkat. Itt is meglepődve tapasztaltam, hogy teljesen irreleváns.

A legtöbbjüknek van kedvenc költője! Kértem ajánlanak számukra kedves költőket, kitől érdemes szerintük olvasni. „A Nyugatos költők nagy része ”a kedvenc” költőim közé tartozik, József Attila, de nagyon szeretem a kortársakat is, mint Bartis Ferenc vagy Kátai Tamás. Az olyan verseket szeretem, amik megérintenek, amikben benne vagyok, vagy amik elbűvölnek a szépségükkel.

Szívesen olvasok keresztény költőket is, mert az ő verseik egészen más módon, lelkiileg-szellemileg töltenek fel. Ezen kívül szeretem olvasni "fel nem fedezett" költők blogjait, amikben közkinccsé teszik a műveiket, de ezekre rendszerint csak rábukkanok internetezés közben." – írja. De más vélemények is voltak: „Rendszerint kortárs költők és a '90-es éveké, magyarok világiak egyaránt. Jónás Tamás, Rab Zsuzsanna, Fodor Ákos, Kántor Péter, s még sorolhatnám. Éppen, akibe belefutok. Fontos egy versben számomra, hogy hitelesen tükrözzön hangulatokat, érzéseket, és ezt csak azok tudják megtenni, akik látják és megélik a jelen kor problémáit.” Fontosnak tartom azon neveket is ide írni, akiket csak felsorolás szerűen ajánlunk, hiszen tőlük is lehet szemezgetni! „Ady, Babits, Pilinszky... Kovács Ákos, Erdős Virág... Tóth Árpád, Varró Dani, Weöres Sándor... Algernon Swinburne (Babits fordításban), Jim Morrison, Edgar Lee Masters... Kátai Tamás, Góth László... ”

Egy számomra kedves anekdota: Irodalom órákon olvasva egy-egy verset mindig elhangzott a kérdés: Mire gondolhatott ezzel a szerző? Néma csend, mindenki igyekezett a könyvét nézni, majd a hátsó padból előre szűrődő suttogás: honnan tudhatnám mi járt a fejében! Valahol szépnek tartom ezt a felismerést egy ötödikestől. Hiszen tényleg nem tudjuk tőle megkérdezni már, de talán éppen ezért szép és izgalmas, hiszen a saját gondolatainkat vetíthetjük ki, saját értelmezést adhatunk annak a versnek otthon a szobánkban egy meleg tea mellett. Talán ezzel előnyt nyer a kortárs művészet is, mivel még él a költő. Elmehetünk egy olvasótalálkozóra, meghallgathatjuk saját előadásmódjában, érezhetjük hová teszi a hangsúlyt és talán jobban megérthetjük művészetét. És azt se felejtjük el, hogy ilyen alkalmakkor hasonlóan irodalomszerető emberek közé kerülhetünk, akikkel máris van egy közös témánk!

Tartsatok konzervatívnak, de én szeretem és ragaszkodom is hozzá, hogy az olvasott vers rímeljen! Ez persze nem jelenti azt, hogy az a vers, ami nem rímel az ne lenne szép. Sőt, hogy a kérdéssorra visszatérjek 10 bolyaisból csak én ragaszkodom ehhez.

Végezetül az idegen nyelvű versek olvasására biztatnálak titeket. Érdekes élmény idegen nyelven prózát olvasni, a fordításokban nem megjelenő többletet nyújt az eredeti szóhasználat. Éppen így van ez a verseknél is. Talán először nagyon nehéz és érthetetlen, de a befektetett munka az értelmezésben meghozza a gyümölcsét és így más kultúrák gondolatait ismerhetjük meg, érezhetjük át!

Remélem, hogy meghoztam kicsit a kedveteket! Köszönöm azoknak, akik kitöltötték a kérdéssort és segítettek a többieknek kiválasztani hol is kezdjék keresni a költészet gyöngyszemeit!

Bere Anikó Zsuzsanna

Gondolatmorzsák

Arra gondoltunk, hogy bizonyára nemcsak mi vagyunk úgy a könyvolvasással kapcsolatban, hogy olvasás közben találunk olyan részeket, amelyek nemcsak a szöveg kontextusában értelmezhetőek, hanem azon túl is érdekesekek, aktuálisak, elgondolkodtatóak. Ugyanakkor az egész könyvet nem mindig érdemes elolvasni érte.

Ezzel a kiemelt szövegrészekkel nagyon is egyetérthet az ember, vagy vitathatja is őket. Minket az érdekelne, hogy másoknak, Nektek mi a véleményetek az egyes kiragadott szövegrészekről!

„Cinismusukkal tükrözik a kort, amely nem fogja fel, hogy a lehetőségek elmúltak, amely csak eszelősen mesterkélt és önelégült paródiája mindannak, ami csodálatos volt, s dekadenciájában utolsó mentsvára az öngúny, a modoros gyámoltalanság. Láttad őket, ismerted őket egész életedben. Te másként tükrözöd a kort: benned megtört szíve tükröződik.”

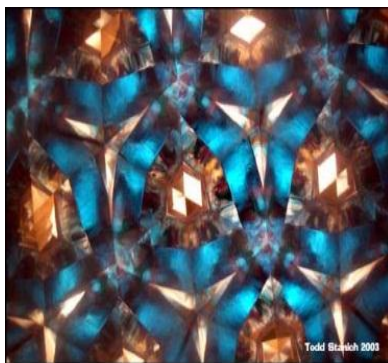
Anne Rice: Interjú a vámpírral

Erről nekem a Harlem shake (Gangnam style, Lady Gaga) jut eszembe.

„Talán gyermeketeg gondolat, de mindig azt hittem, ha az ember követi a szabályokat, azok megvédik, hogy az ilyesmi nem történhet meg velem. Utána úgy éreztem... átvertek. Bolondnak és hiszékenynek tartottam magam, amiért úgy gondoltam, hogy az eszmék majd megvédenék. A becsület, az udvariasság és az igazság... mindez nem igaz, Fitz. Mind úgy teszünk, mintha igaz volna, pajzsként tartjuk magunk elé, de csak azok ellen véd, akik ugyanezt a pajzsot hordják. Akik nem törődnek velem, azok számára nem is létezik, csak még egy fegyver, amit az áldozatok ellen használhatnak.”

Ez az, amivel nagyon vitakoznék, pedig igaza van.

„Gyakran megértem és helyeslem Fedren [az írnök] álmát. Ha keresztül tudná vinni, a papír olyan mindennapos lenne, mint a kenyér és minden gyerek megtanulna írni és olvasni. Am még ha úgy is lenne, nem hiszem, hogy beváltaná a hozzá fűzött reményeket. Fedren sajnálja azt a rengeteg tudást, ami a sírba száll az emberekkel. Olyan időkről beszél, amikor a lópatkolást, vagy a hajóácsolást papírra vetik a mesterek és aki tud olvasni, megtanulhatja őket. Nem hiszem, hogy ez így

igaz, vagy hogy eljön az az idő, amikor így lesz. Bizonyos dolgokat megtanulhat bárki a tekercekből, de bizonyos dolgokat először kézzel és szívvel kell elsajátítani, csak aztán az ember fejével. Azóta hiszem így, mióta először láttam, ahogy Matfis [a hajóács] elkészítette a Király első hajóját. Matfis tekintete már az egész hajót maga előtt látta, még mielőtt nekiláttak volna az összeácsolásának. Ezt nem lehet szavakból, vagy papírról megtanulni. Talán egyáltalán nem lehet megtanulni, hanem akárcsak a Mesterségbeli tehetség [a mágia irányításának képessége], az őseitől származik.”

Robin Hobb: A király orgyilkosa

Erről az egyetemi tömegképzés jut eszembe!

„Mért is vegyek olyankor tollat kezembe, mikor az írás munka, nem élvezet előttem: vagy nem olvassa kivülem soha más, vagy ha igen, talán pár unalmas percet szerzend szegénynek fáradságom. Ellenben néha, az igaz, majdnem legyőzhetlen vágy gyötör, hogy gondolatimat, érzelmeimet szavakba öntsem, hogy mintegy élve, megtestesülve lássam azokat, fájdalmimat, örömmet vissza adva, mintegy megosztva velem. Ilyenkor néha azt hiszem, hogy mit írnék, talán más szívekben is viszhangzanék, hogy nem csupán szavakat, de eszméket írna le tollam, érzelmeket festene, nem csak a szemnek tetsző tarka színekkel, de a szívekre jóltevőleg ható melegséggel. Hanem ilyenkor, mikor ezen biztató hit bátorságot önt belém, ilyenkor többnyire elkezdett munkával vagyok elfoglalva, mit haladék nélkül be végezni kötelességemnek tartok. Nem feledhetem ilyenkor, hogy nem író, hanem anya, feleség, háziasszony vagyok, hogy gyermekeim, férjem s háztartásom van, s hogy kötelességem mindenek fölött ezeknek szentelni időmet s két kezem munkáját. Írói tehetségem igen kétséges, bizonytalan, mint író tán nem használnék soha semmit sem, s így pedig mint nő, mint anya, hivatásomat teljesítve, tisztaságot, rendet, jólétet teremthetek házamnőpe körül. Mit én írnék, azt hihetőleg már sokan, igen sokszor megírták s még megírják, jobban, sikeresebben, miként gyakorlatlan kezem azt képes lenne, de ellenben ha házi dolgaimat félre tenném, elhanyagolnám, bizonyos lenne a rendetlenség, kényelemhiány, sőt nélkülözés, mi ebből mindazokra hárulnának, kiknek mindennapi jólléte fölött örködni rendeltetésem. Mint házinő, helyem, mig élek, betölthetetlen más által [...]”

Szendrey Júlia: Tűnődések I.

Ez pedig egy érdekes fejtegetés, amiben valahol benne van a kötelességtudat és az egyéni vágyak egymásnak feszülése és a modern idők nőinek "család vagy karrier" dilemmája is. Figyelemreméltó aktualitás a XIX. századból. Hiszen akkor a család és a kötelességtudat nyert. Mi lehet a helyzet ma?

Ha Ti is találtok érdekes, elgondolkodtató, nem túl hosszú részleteket olvasott könyveitekben, akkor küldjétek el e-mailben! A legjobbak leközlésre kerülnek a következő számokban!

Pató Zsuzsanna